कण्वो घौरः। वरुणमित्रार्यमणः, ४-६ आदित्याः। गायत्री।

यं रक्षन्ति प्रचेतसो वरुणो मित्रो अर्यमा। नू चित्स दभ्यते जनः॥ १ ॥०४१ ॥०१

वरुणः- ऋताधिदेवता। मित्रः- प्रेमाधिदेवता। अर्यमा- दानाधिदेवता। प्रचेतसः- प्रकृष्टचेतनाः। यम्। रक्षन्ति- पालयन्ति। नु चित्- क्षिप्रमेव। स जनः। दभ्यते- शत्रुजिद्भवति। दम्भु दम्भे ॥१ ॥

यं बाहुतेव पिप्रति पान्ति मर्त्यं रिषः। अरिष्ट सर्व एधते॥ १ ॥०४१ ॥०२

यं मर्त्यं- यं मनुष्यम्। बाहुतेव- संहननभुजबलाभ्यामिव। पिप्रति- पूरयन्ति। पृ पालनपूरणयोः। रिषः- हिंसातः। पान्ति- रक्षन्ति। सः। अरिष्टः- अहिंसितः। सर्वः- आत्मैव सर्वमिति जानन्। एधते- वर्धते ॥२ ॥

वि दुर्गा वि द्विषः पुरो घ्नन्ति राजान एषाम्। नयन्ति दुरिता तिरः॥ १ ॥०४१ ॥०३

राजानः- दीप्तिमन्तो वरुणादयः। एषाम्- उपासकानाम्। पुरः- पुरस्तादेव। समक्षमेव। दुर्गा- बन्धनानि। वि घ्नन्ति- विशेषेण नाशयन्ति। द्विषः- द्वेषभावनामपि। वि घ्नन्ति। दुरिता- पापानि। तिरो नयन्ति- तिरोभावं प्रापयन्ति ॥३ ॥

सुगः पन्था अनृक्षर आदित्यास ऋतं यते। नात्रावखादो अस्ति वः॥ १ ॥०४१ ॥०४

आदित्यासः- अखण्डप्रकृतिजाः। ऋतम्- प्रकृतिनियत्यात्मकसत्यम् प्रति। यते- गच्छते। अनृक्षरः- अकण्टकः। सुगः- सुगमः। पन्थाः- मार्गः। अस्ति। वः- युष्माकम्। अवखादः- दुर्भोगः सुखादिदुःखनिधनात्मकः कोपि। अत्र नास्ति ॥४ ॥

यं यज्ञं नयथा नर आदित्या ऋजुना पथा। प्र वः स धीतये नशत्॥ १ ॥०४१ ॥०५

नरः- नेतारः। आदित्याः- अखण्डप्रकृतिजाः। यं यज्ञम्- पूजां सङ्गतिकरणं दानं वा। ऋजुना पथा- आर्जवमार्गेण। नयथ। सः। वः- युष्माकम्। धीतये- धारणायै। नशत्- प्राप्नोतु ॥५॥

स रत्नं मर्त्यो वसु विश्वं तोकमुत त्मना। अच्छा गच्छत्यस्तृतः॥ १ ॥०४१ ॥०६

स मर्त्यः- तादृशो मनुष्यः। अस्तृतः- अहिंसितः। रत्नम्- रमणीयम्। विश्वम्- सर्वम्। वसु- धनम्। उत- अपि च। तोकम्- सन्ततिम्। त्मना- आत्मना। गच्छति ॥६॥

कथा राधाम सखाय स्तोमं मित्रस्यार्यम्णः। महि प्सरो वरुणस्य॥ १ ॥०४१ ॥०७

सखायः- मित्रभूता उपासकाः। कथा- केन प्रकारेण। मित्रस्य- स्नेहाधिदैवतस्य। अर्यम्णः- दानाधिदैवतस्य। वरुणस्य- ऋताधिदैवतस्य। महि- पूज्यम्। मह पूजायाम्। प्सरः- सुभोगमयम्। प्सा भक्षणे। स्तोमम्- मन्त्रम्। राधाम- सम्यक् साधयाम। राध संसिद्धौ ॥७॥

मा वो घ्नन्तं मा शपन्तं प्रति वोचे देवयन्तम्। सुम्नैरिद्व आ विवासे॥ १ ॥०४१ ॥०८

देवयन्तम्- दैवकामं तदर्थं यतमानं माम्। घ्नन्तम्- हिंसन्तम् प्रति। वः- युष्माकम्। मा प्रति वोचे। शपन्तं प्रति। मा प्रति वोचे- न प्रतिशपामि। न प्रतिहन्मि। किन्तु। वः- युष्मानेव। सुम्नैः- सुखभूतचित्तभावनाभिः। तेषां सौमनस्यं प्रार्थयमानः। आ विवासे- परिचरामि ॥८॥

चतुरश्चिद्ददमानाद्बिभीयादा निधातोः। न दुरुक्ताय स्पृहयेत्॥ १ ॥०४१ ॥०९

चतुरः- चतुःसंख्याकान् कपर्दकान्। ददमानात्- ददतः। अक्षक्रीडायामस्मान् प्रवर्तयितुः। निधातोः- धारकात्। स्वयमेव प्रवृत्तात्। बिभीयात्- भीतिं प्राप्नुयात्। तद्वत्। दुरुक्तादपि। तस्मात्। दुरुक्ताय न स्पृहयेत्॥९॥